

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Artă religioasă

NELINIȘTE

Am adesea ori sentimentul, că nu mai corespund stărilor sufletești, pe care le trăim, cuvintele. Frământările de toată ziua, străduința de a fixa o atitudine, goana de a preciza o concordanță între realitatea sbruciumată și necesara dorință de a înfrânge piedicile, ce se ivesc variate și confuze în fiecare clipă, nu mai pot fi cuprinse în haina cuvintelor. Este parcă un tremur în încercarea de a da cuvântului, înțelesul, sau un înțeles din frământarea noastră, așa de șovăitoare și nestatornică.

Nu mi explic starea aceasta, de cât ca simptomul, dar și efectul unei mari neliniști actuale.

Contribue la aceasta schimbarea unor idei centrale de după războiu, contribuie viforita de lăgădueli cu care politica se înfige între oameni cu năzuințele ei de supralicitatie; contribuie apoi, s'o spunem fără înconjur, disproporția așa de vinovată dintre capacitatea de munca ce se cere și marea indisciplina de a nu se munci; și mai este apoi acea necesară goană de a găsi un început de armonizare între ceea ce am crezut erii și vâltoarea — s'o numim pe numele ei adevărat — de dezechilibrări imorale.

De aceea, cuvintele par a nu mai cuprinde exact înțelesurile, noțiunile, pe care le avem; de aceea pen-

tru aceia cari au respectul cuvântului, e o neliniște, vibrând de sfială.

Insemnăm cu melancolie acestea, poate fiindcă nu vedem de unde și cum ar fi să se ivească o dără de asigurare ordonată.

Ceea ce ne neliniștește mai mult, e că în genere se citește puțin; că în literatură nu se produc acele lucrări, cari să oprească mai mult atenția și să sfredească conștiințele. Și în legătură cu aceasta, simțim o adevărată spărtură ce se face în suflete, când un scriitor de mare talent se adresează camarazilor săi: să nu mai scrie literatură. Să nu mai scrie literatură, să pună verigă inspirației artistice, să și închidă scriitorii în sertare notele de nuvele, romane și poezii; dar să înceapă o campanie de educație, de combaterea imoralității, de năruirea atâtor viții parazitare pe viața românească actuală.

Cum adică? În locul unei poezii să citim predici, în locul unei nuvele să ne delectăm cu îndemnuri de abținere, sau cine știe ce alte prescripții medicale?

Dar sufletele cer în fiecare moment literatură, artă. E de datoria scriitorilor și a artiștilor să dea atari producții, care să împace dorurile contemporane în neliniștea lor.

B. Cocoropida

Cum s'a descoperit Venera din Milo

Cred că nu mai e nevoie să descriu mândria muzeului Luvru, celebra statuie reprezentând zeița Venera și nici să dau relații asupra frumuseții sale de neîntrecut. Fiecare cetitor le cunoaște; aci mă voiu mărgini numai să povestesc împrejurările în care Venera din Milo a fost descoperită și cum a ajuns ea în sălile Luvrului.

În Februarie 1923, un țaran din insula Millos săpând la câmp dădu peste o firidă la cinci șase picioare adâncime. Cum astfel de descoperiri nu erau rare în toate Cicladele, țaranul se pregăti să transporte bucițile de marmoră ce umpleau firida la ei acasă unde puteau fi întrebuințate la zidit.

E de notat că în apropierea locului acesta, s'a descoperit în 1811 un întreg amfiteatru elen ale cărui bogății au fost împărțite între muzeele din Atena și Luvru din Paris. Cu toate acestea au scăpat multe piese rare colecțiilor statului și au intrat în mâinile particularilor artiști sau anticarilor cari pe timpul acela aveau agenți prin toate provinciile bogate în

antichități. Un astfel de agent grec, Brest, care era și agent consular al Franții, a consultat pe țaranul care, fiind nimit de frumusețile celor două fragmente de statuie, își părăsise gândul de a le sfărâma pentru trebuințele gospodăriei. Brest era însărcinat de marchizul de Rivière să cumpere în numele lui orice antichitate găsită pe tărâmurile unde colinda. Agentul dânduși seama de valoarea celor două fragmente, care la un loc formau trupul Venerii, le luă pe loc în schimbul câtorva monede de aur. Dar Brest făcu aci o imprudentă care ar fi putut avea ca urmări văduvia Luvrului de frumoasa-i podoabă. Grecul în loc să trimeată imediat statuia marchizului în numele căruia lucra, se gândi că ar fi nevoie să arunce de descoperire și pe câțiva oameni pricepuți din Constantinopol. Prin aceasta află un prinț grec, amator și în acelaș timp speculant de antichități. Printr'un trimis al său înțeles cu preotul și cu primarul din Milo, țaranul care descoperi firida fu nevoit să spună unde e cealaltă jumătate din statuie (prima fiind prea grea, era lăsată chiar la locul descoperirii) și tocmai când contele Marcellus, aghiotantul și „șeful de lucrări" al colecțiilor marchizului Rivière, sosea în port, trupul zeiței pleca pe un vas cu pavilion turcesc.

Orice urmărire era imposibilă din pricina vântului. Atunci Marcellus, căruia i se datorește în mare parte posesiunea Venerii de către Franța, își desfășură echipajul înarmat pe plajă și cu discursuri meșteșugite și cu amenințări sili pe prelații din Milo să înapoeze statuia. Vasul turc întorcându-se și predând, spre ciuda și mirarea căpitanului, prețioasa ladă cu fragmente fu rândul lui Marcellus să ses grăbească căci prințul grec nu întârzie să se arate în port și văzânduși „afacerea" spulberată amendă pe consulul din Milo la 700 de piaștri amendă.

Vâlva ce se făcuse împrejurul acestor peripeții ale descoperirii făcute cu vasul în care Marcellus își aducea victorios captura, să fie la fiecare port asaltat de amatori și anticari veniți din toate colțurile lumii într-o admirație minunată.

Marele Fauvel, „nestorul" anticarilor cum era numit, declară că „Venera din Milo", care de acum începe să se numească astfel, valorează greutatea ei în aur. La Marsilia, Marcellus predete marchizului de Rivière în fața unei mulțimi imense, acest nou luceafăr la viitoarea colecție a Luvrului. Auzind apoi de amenda impusă de prinț locuitorilor din Milo, se întoarce în insulă și aranjă atât de bine lucrurile încât nu numai că banii fură restituiți orașului dar prințul mai primi din partea administrației turcești încă 80.000 de piaștri drept contramendă.

Venera din Milo fu oferită de marchiz regelui Ludovic XVIII-lea, care la rândul lui o dăruie Franței, așezându-o la Luvru.

Silviu Nicoară

Străină

*Din veșnicia sumbrelor cascade
Ai pus în ochii tăi melancolie,
Din nostalgia cetelor nomade:
Singurătatea rece de sierie.*

*În tine porți ispitele învinse
Ce nuți mai dau fiori 'n nopți târzii.
Când gândurile-mi cu eripe întinse
Ca întârziate păsări pier pustii.*

*În parcul părăsit aceleași seri
În care singuratic ai visat,
Îți cern în umbre tainele de eri
Pe sufletul de-acum înstrăinat.*

*'Azi nu mai zboară dintr'un suflet trist
Ca păsări negre împătımiri rebele,
'Azi visele asemenea lui Crist
'Se sting pe crucea răstignirii grele!*

Vasile I. Popescu-Topoleveni

UNUI VIS UMANITAR

de LEONTIN ILIESCU

De-ai fi o mândră Lorelei
Eu te-aș iubi ca Heinrich Heine,
Sculptându-l chipul tău bălai,
Spre ale vecinicii taine, —
In marmora visărilor
Să fii izvor cântărilor.

Și de-ai avea tu păr bălai
Și ochi adânci, bizar de-albaștri,
Frumos cum ești, ca firea'n Mai,
Eu te-aș slăvi în rând ca astru,
Inmărmurind iubirilor
Icoana fericirilor.

Și doamnă peste-un neam rob
Te-aș face prin a mele cânturi,
Iar eu — ateul răsărîtit —
Purtat de valuri, dus de vânturi,
Ingenunchiând, cântărilor
Le-aș da sublimul mărilor.

Șin veci de veci ai străluci,
Un zeu frumos din lumea noastră,
Crăiasa robilor ai fi
In mantia-ți de floare-albastră,
Mireasă tu pribeagului
Ce râde'n lumea vagului.

Deapurarea tu m'ai vrăji,
Tu, demon alb cu mână rece,
Plutind prin spații azurii
Ca un ateu sublim ce trece,
Zvârlind de sus poporului
Lumina viitorului.

Dar nu, tu ești un Făt-Frumos,
Cu ochi de foc, surâs de floare,
Cu viers șagalnic și duos
Ce lasă'n suflète uitare...
Prietenii dar! Te reazămă
De-un rob și'nbrățișează-mă!

Din cele citite

Ceva despre Oscar Wilde

Poetul fericirii și al suferinței

Din când în când în *Universul literar* au apărut traduceri din Oscar Wilde făcute cu mult talent de d. M. Negru, cea ce dovedește că poetul englez are admiratori și printre români. Il cunosc pe Wilde din rusește, în limba rusă fiind tradus în înțelegime. O revistă populară rusă *Ni-ca* i-a publicat operele complete încă din 1912 și numele lui era foarte cunoscut printre ruși.

Recitind zilele acestea un studiu al criticului rus K. Ciucivski despre poetul englez mi s'a părut interesant să vorbesc ceva dacă nu de opera lui literară pentru care n'am cădere s'o fac, cel puțin pentru viața lui de om care are ceva fantastic alături de un tragic adânc care ar putea face din viața lui Wilde un subiect de roman și în orice caz o povestire interesantă.

„El tocmai, el tocmai, scria despre Wilde Ciucovski. Imediat începeai să-l adori. Uit el intră în cameră în salon, elegant îmbrăcat, cu un mers leș, greoiu, și nu trecea cinci minute și erai îndrăgostit de el.

Cuvântul lui — o orchestră admirabilă: era și flaut și vioară și o orgă grandioasă. Il ascultai ca pe un cântăreț, oprindurți respirația și nu te temi decât de un lucru: să nu cumva să înceteze de a vorbi.

A fost geniul vorbirii. Nu era orator, dar povestitor.

Scriitorul francez Renaut spunea de Wilde: „Se părea, că noi mai înainte nici n'am știut că cuvântul omului poate fi așa de fermecător. El îmbăta cu lirismul lui. Cuvântul lui răsună ca un imn.

Criticul englez Rob. Scherard spunea de Wilde: „In istoria omenirii n'a mai fost un astfel de convorbitor“.

Natură bogată, suflet avut, el ar fi putut crea carte după carte dar lui îi plăcea să-și manifeste magnetismul

OSCAR WILDE
Poetul Fericirii și al Suferinței

asupra oamenilor în mulțime, în saloanele bogate și nu era pentru temperamentul lui de a sta la masă și de a scrie. Nu odată spunea prietenilor săi: „Aș putea să devin un scriitor de valoare, dar mi se pare treaba aceasta așa de ușoară!“ Iar altora le spunea: „sunt prea poetic ca să mă pot ocupa cu poezia“.

Timp de zece ani el a trecut în me-

diul literaților drept un diletant, drept un musafir de valoare în lumea literilor pentru care scrisul este o distracție.

Dar dintr'un diletant bănuț, el devine de o dată un scriitor celebru.

Piesa lui „Evantaiul lady-iei Wundermir“ produce după părerea criticului englez Ingleby o adevărată revoluție în dramaturgie. După aceea urmează altele ca „Soțul ideal“, „Trebuie să fii serios“, „Femeie de merit“ care îi crează gloria.

Dar odată cu această glorie ce și-o crează se face o schimbare în caracterul lui. El care ar fi putut să facă să fie iubit de toată lumea, de odată devine un vrășmaș al acestei lumi. În tot ce face el caută să provoace ura și nemulțumirea lumii contra lui.

El, care apăruse în literatură ca un apostol al esteticii lua acum toate măsurile să devie ridicul și urât. Wit-de se îmbracă într'un „costum estetic“, cum îi zicea el, cu pantalonii scurți și cu ciorapi de mătase, cu o haină de catifea și cu o floare a soarelui într-o mână, și sub aspectul acesta apărea pe străzile Londrei, în răsul și glumele trecătorilor. Tot ceea ce el făcea în perioada aceea era făcut cu intenția de a atâta, enerva, nemulțumi lumea. În curând nu numai în purtarea lui dar și în cea ce scria introdusese această manieră de a provoca pe cetitor, de a spune tot felul de paradoxe și păreri extraordinare ce exasperau pe cetitor. Așa în „Căderea Minciunii“ el susținea că minciuna este necesară oamenilor, ca știința, ca artă, ca un bine social și adevărul a dărâmat frumosul.

În altă operă a lui „Panu, greionul și otrava“ el cântă pe poetul care s'a servit de toate trei în viață și spune: — Pot să iau parte la ori ce, numai la durerea oamenilor nu. A trăi pentru altii este înjositor. Cu cât suntem mai cruzi cu oamenii cu atât le facem mai bine“.

El devine apologistul vieții nereale, artistice, artificiale. „Manifestați în estetism toată personalitatea noastră, tot eul nostru!“ ne sfătuiește el.

El își alesese poza poetului care urăște viața și mulțimea și credea el însuși în această poză. Wilde își pusese masca egoistului și scepticului și multă vreme a crezut el însuși în această mască.

Dar aceasta a fost numai masca!

Căci omul acesta, arbitru al eleganței, amator de mâncări alese, care perdea ceasuri întregi ca să-și aleagă o floare la butonieră, a fost din primii ani ai vieții lui mușcat de toate nevoile vieții.

Intr'o povestire a lui, această stare sufletească este admirabil redată. În această povestire e vorba de un Rege care în ajunul încoronării sale vede în vis, niște oameni, slabi, săraci, flămânzi, tremurând de frig și istoviți care țes în murdărie mantia lui de

încoronare. Și a văzut Regele în visul său, pe ce preț de istovire, robie și moarte sunt căpătate perlele și diamantale cu care se vor înfrumuseța sceptrul și coroana lui și câte jertfe aduc oamenii foamei, frigurilor, cîrmei, pentru că în bălți și în mine se găsesse Brillante care vor străluci pe fruntea sa. Și deșteptându-se Regele a spus :

— *Luată toate lucrurile acestea și ascundeți-le de mine. Deși e ziua nica de încoronare nu le voi îmbrăca. Pe războiul Durerei, cu mâinile palide ale Suferinței a fost țesută manta aceasta.*

În inima acestui rubin este sânge, în inima acestei perle este moarte!

Acest rege ca și Oscar Wilde, până la patimă până la nebunie a iubit frumosul și el a visat manta aceasta, coroana asta de iubire și de diamante, și abia timp cât alături de ele n'a apărut durerea omenească el s'a crezut fericit. Dar odată apărută durerea, durerea a învins frumosul. Durerea a devenit frumosul!

Aruncând coroana, aruncând manta, coroana s'a transformat în cunună de spini, iar manta s'a transformat în cămașa săracului.

Și aci a și fost toată tragedia lui Wilde: în fața lui a fost mereu și înfrumusețea coroanei de aur și înfrumusețea cununii de spini. Frumusețea satisfacerei și înfrumusețea durerei. Și el a arătat mereu că înfrumusețea suferinței e superioară.

Pe vârful unei coloane, spune el într-o povestire a lui, era așezată statuia Prințului Fericit. Prințul era acoperit cu o manta de foi de aur. În loc de ochi avea pietre de safir, iar pe mânerul spadei lui strălucea un rubin. Și toți erau încantați de Prinț!

Dar prințul, văzând întâia oară de acolo, din înaltul coloanei, suferința și durerea omenească a dat oștii lui de safir și aurul și rubinul oamenilor suferinzi și a rămas singur, udat, gol, sărac și toți și-au bătut joc de el. Și acest monstru căleat în picioare de toți e mai drag lui Wilde de cât ori ce creațiune frumoasă din lume. Suferința pentru estetul acesta e mai frumoasă de cât Frumosul.

Și i-a mai fost dat să îndure suferințele Prințului orb, doborât de pe înaltul coloanei.

La 13 Noiembrie 1895 el este condamnat la închisoare și intră în ea cu lanțuri la mâini. Toată lumea îl blestema, prietenii îl părăsese, pleșele lui sunt arse, numele lui este șters și în lumea cum se cade, să fie pronunțat. Și în aceasta, suferința, umilită, decădere el scrie cartea lui *De profundis* în care va trebui să spuie cuvintele acestea ce însenesc cauza toată tragedia suferință de el:

— *Acolo unde este suferința acolo este pământul fericirii. Sufletul există ca să fie zdrobit. Numai în suferințe se nasc lumile și fără suferință*

Candidat de însurătoare

— MONOLOG —

*Când vorbea, credeai că miere de pe buzele-i curgea;
Când râdea, mai cu putere deochiata te-atrăgea.
Pe kpea de ea. D'aceea, bietul Nae-amorezat
Zise'n el: „Asta-i femeea căreia eu voi fi bărbat”.*

*Și îi duse el stafeta. Gândul lui prea fericit
Și-l deschise, dar cocheta, ascultându-l, a zâmbit.
„Da, voești să-ți fii soție? Nu e rău, în adevăr,
„Inșă suferi de chele, și-aș vrea să fii cu păr...”*

— *„A, cu păr!” îngână bietul și își puse mână'n cap,
„Las eu știu eu marafetul de ne-ajunsul meu să scap!”.
Și se duse numa'ndată la un oare-care-armedan,
Ce-o pomadă minunată are 'nchisă 'ntr'un borcan.*

*O pomadă care face și în palmă, de voești,
Păr să-ți crească cât îți place, numai bine s'o plătești.
Isbuti. Atuncea Nae se întoarse radios
Dar la ea, purtând o clae de un păr lung și stufoș.*

— *„Vezi așa! dânsa murmură; ești podoba în tre bărbati.
„Dar păcat că ai în gură dinții toți la rând stricați!”.
— „Dinții, dinții!” el exclamă dând cu mâna peste bot.
„Un dentist iute-i sfărâmă. Uite-acu pe toți îi scot”.*

*Și făcu precum o zise, și la ea se întoarse iar,
După ce își rânduise dinți albi, mărgăritar.
— „Minunat!” șireata zice: O, acuma ești frumos!
„Dar tot ai cusur să-ți strice: ești cam slab, bolnăvicios”.*

— *„Slab, de slab!” oștează Nae. Pe dorese, d'o fi un vece,
„Și mereu... dar, de, așa e. Las că am și d'asta leac”.
Strânse iute giurmanul; peste munti și peste râi
Se porni grăbit, saramurul, se aprî la niste băi.*

*Era iute el din fire, toate'n grabă le făcea.
Inșă prost, din fericire, nu era, precum părea.
Și la băi făcu o cură, cu nespun de bun succes;
Toate rețetele trecură, toată boala i s'a dres.*

*Dar la draga lui, acuma, nu se întoarce că'n trecut,
Ci se-puse p'un trai numa pân'atunci necunoscut.
Ea, văzând că vremea trece și că el s'a rătăcit,
Fa-seris s'afte cum petrece și de ea n'a mai venit.*

*Și, la urmă, chiar îi vine dor de dânsul ne'nfronat,
Căci ș'aduce-aminte bine cât i'a fost de devotat.
Când prini a lui scrisoare, biletebul lui dorit,
Serise cele următoare, d'astădată ne-grăbit:*

*„După 'ndemnul dumitale, am pornit ca să mă cat
„Ș'oi ce rău din a mea cale s'a șters azi, sânt vindecat.
„Sânt voinic, deplin și tare. Ah, sânt foarte mulțumit;
„Bucuria mi-e mai mare că la cap m'am sdrevenit.*

*„Astfel dar cad ce prostie săvârșeam înrozitor.
„Când, dorindu-te soție, hotărîsem să mă 'nsor!”.*

N. ȚINC

*nu se poate; nici copitul, nici planeta.
En dosul veseliei și răsului se poate
să se ascundă un temperament îngrozitor și brutal în dosul suferinței se ascunde numai suferințe.*

Suferința este singurul adevăr, nici un adevăr nu se poate compara cu durerea”.

Accountele din această carte De profundis scrisă din închisoare au mișcat toate inimile. De această carte Curtea engleză spune „că are pagini

care par a fi scrise de Sofocle”, iar alți critici o cred ascunzătoare „Inferbului” lui Dante „dacă nu este superoară acesteia”.

Oscar Wilde n'are însă mângâerea să vadă triumfând numele lui, căci la 30 Noiembrie 1900 moare în străinătate, sărac, în mizerie și uitat de toți.

Cu moartea lui el devine cunoscut și lucrările lui sunt desgropate dintr'o uitare neexplicabilă, căci ori ca

ar fi făcut el ca om aceste lucrări nu putea fi nimicite. Cu punerea în muzică a tragediei lui *Salomea* de către *Richard Strauss*, numele lui începe din nou să fie pronunțat cu stîmă și el e citit, tradus, admirat și recunoscut ca fiind vestitorul religiei fericeiei, fiind în același timp și acel al tragediei victiei. Duh babilic și nebun al plăcerii și dragostei el a căutat ca nimeni durerea. El în toate a mers până la limită, până la ultima graniță, și amăndouă polurile victiei au fost atinse de el cum puțin le-au atins.

Din rusește de **Dr. I. D.**

Veverița

— Fabulă de Cralov —

Sub fereastra conacului unui boier, se grămădise într-o zi de sărbătoare, o mulțime de țărani!

Aceștia priveau cu gura căscată și cu mare ciudă, un lucru minunat, ce li se înfățișa înaintea ochilor: pe fereastra unei odăi a conacului, se afla o colivie, înăuntru căreia era o roata lută. În mijlocul roții se afla o veverița care, alergând fără răgaz, învârtea roata foarte iute.

Și așa de repede învârtea veverița roata, că nu era cu putință să-i vezi tăbuțele, în timp ce, stufosă-i coadă, mătura roata pe dinăuntru.

În fața f. restrei, pe care se afla colivie, stetea într-un copac un sticleț care privea — și el — cu uimire și cu ciudă, cum alergă veverița.

Se tot gândi bietul sticleț, se tot socotea și nu putu pricepe: ce făcea veverița înăuntru roții și de ce alergă așa repede.

Hotărât, să lămurască acest lucru, sticlețele, întrebă:

— „Cumătră veveriță, rogu-te ai bunătațe și spune-mi ce faci tu cu roata aceia drăcească? Care e rostul că o învârtesti mereu? Oare, trăgi un vreun folos din munca aceasta?”

— „Vai de capul meu, cumetre sticlețe! Oare nu vezi că sunt pusă la muncă grea, spre folosul unui boier mare? Am atâta de lucru, încât n'am timp, nici măcar, să răsufiu un pic! N'am vreme nici să mănânc, nici să beau! Atât de însemnată este slujba, ce o fac eu!”

Și, rostind aceste cuvinte, veverița, continuă să alerge fără răgaz!

Uimit, de cele ce auzise, sticlețele rămase pe gânduri pe craca lui și după puțină vreme, de gândire, zise, cu dispreț către Veveriță, hându-și sbornul:

— „De muncit”, văd eu că munciești, vai de păcatele tale!

Dar, e vorba că cu toată fuga și înțepala ta, eu văd că rămâi pe același locaș fereastră!

Doamne, ferește de așa muncă zadărnicească și fără rost!

Tradus de **N. Feodosiu și Conța**

SCRISOARE

*Versurile voastre doamnă, pline de păreri de rău,
Le-am citit cu 'nduioșare ș'an văzut cât e de greu
Chinul care vă doboară, când pierduta fericire
Nu vă lasă nici o rază să vă rădă 'n amintire.*

*Golul suferinței voastre Pam simțit de-atâtea ori,
Taina vieții însă este: ca să știi să te măsoari
Cu durerea ta sfrutând'o... și să poți să-ți făurești
Alte visuri, alte doruri... dulci nimicuri pământești.*

*O... i-atâta de zadarnic râul lacrimilor noastre
Ce se 'ndreaptă cu suspine spre țăriile abastre,
Însă cât de sfântă'i viața prețuind'o fir cu fir,
Cât de mult ar fi dorind'o cei ce dorm în cimitir!*

*Să mai vadă-odată ziua, soarele și blânda fire,
Să reverse peste dânsu suflu'i cald de 'nsuflețire...
Ei sunt morți și chiar din moarte primăvara îi învie
Prin vreo floare ce se-alintă, prin zefiru ce adie...*

*De aceea, uită răul, gândurile negre, Doamnă,
Ce foșnesc ca frunze moarte, ca ecourile 'n toamnă,
Mergi înainte, mergi spre viață, spre iluzii, spre visare
Căci martiriul lor sfințește o durere cât de mare!*

S. Hortopan

Noutăți literare străine

Un nou roman de *Gerhard Hauptman*. Scriitorul acesta german care este foarte puțin cunoscut la noi afară de drama lui „*Fesătorii*” care s'a jucat și pe scenele teatrelor noastre, a scris un nou roman intitulat „*Pentoma*”. Noua lucrare a lui Hauptman după părerea întregii critice străine, căci romanul a fost tradus în principalele limbi europene este una din romanele cele mai puternice și mai de succes ale scriitorului german.

GERHARD HAUPTMAN

De fapt, fabula romanului, ca în toate operele de valoare nu este decât o povestire foarte simplă dar adânc dramatică, istoria unei greșeli și a ispășirii ei. *Lorenz Lubota* acesta

e numele eroului, a trăit șase ani în închisoare pentru că a fost amestecat în asasinatul unei bătrâne femei, mătușa sa. El a suportat închisoarea și a avut norocul să găsească mai târziu în calea sa un suflet admirabil, conceput numai din dragoste și ser eriticu, care l'a pansat rănilor. l'a ridicat. l'a încurajat și în cele din urmă a mîit viața sa cu a lui. Și acum poartă, înțelept, pocăit, vindemat, l'a hotărât scrie amintirile despre criza în grozitoare care l'a dus la crimă. Opera lui Hauptman ca și multe altele ale sale este toată pătrunsă de un adânc umanitarism, de o căldură covârșitoare pentru durerea tuturor, de o specială iubire pentru toți păcătoșii și umiliți din lumea aceasta.

Seris în felul acesta după catastrofa Germaniei în care spiritul de răz și răzbuinarea s'a ridicat mai mult ca oricând, el dovedește că literatură germană prin scriitorii ei de elită revine la vechea tradiție a scrierilor lui *Goethe* și *Schiller*, ceea ce nu poate fi de cât îmbucurător.

PREMIUL GONCOURT. Premiul Academiei Goncourt a fost anul acesta decernat romanului scriitorului francez, puțin încă cunoscut *Lucien Fabre* „*RABEVEL*”, pe care toată critica franceză îl socotește ca o nouă etapă în literatura franceză. Romanul acesta enorm, în trei volume, are ambițiunea de a descrie, nu o singură persoană sau o grupare de persoane, dar vrea să dea un caracter specific, o tonalitate deosebită, unei întregi generații, generației dintre cele două războaie ale Franței 1870 și 1914, care este caracterizată prin oameni pozitivisti de ori ce credință morală și religioasă, preocupați numai de interese industriale și financiare.

are, oameni de „acțiuni” care au o singură mulțumire a poseda aceste „acțiuni”, a stăpâni pe alții, a-și însuși bunul altuia. Romanul are prin urmare un scop ideologic: procesul utilitarizmului exagerat și cultul bogăției pentru ea însăși. Mentalitatea teribilă a eroului principal din roman Bernard Rabevel, care după pasiunea lui nestăpânită amintește întru cântec pe eroul lui Stendhal Julien Sorel, — este descris cu mult talent. Romanul este foarte atrăgător și după romantismul lui se apropie de cele mai fantastice extravagante ale lui Dumas-tatăl și Balzac.

Dr. I. Dascian

FĂT-FRUMOS

Interpretarea rolurilor este, în general, mulțumitoare, cu toată că frumusețea și vigoarea imaginilor proiectate prin versuri, atât de sugestive, covârșeste uneori interpretarea actorului.

Rolul lui Aghiută, ținut de dna Maria Giurgea este desigur unul din cele mai bine studiate. Monologul prin care își expune menirea lui în această lume, — aceea de a întovărăși vitejia și iubirea, cu pozna și cu gluma, — e redat de dna Giurgea cu o precizie de joc academică.

Din fântâna de unde oamenii așteptau cu spaimă să iasă Zmeul, sare Aghiută, ușor ca gluma și îndrăsnit ca pozna.

Aghiută, care nu e drac, ci apare în lasmele noastre ca un *drăcușor* simpatic, Aghiută care spune oamenilor că Ileana trăește departe pe un pisc sălbatec, adormită de zmeu în palatul ei pentru că n'a vrut să-l iubească.

Făt Frumos pleacă spre Ileana, întovărășit de oamenii viteji și de Aghiută.

În actul al doilea sunt cu toții la un popas în luminișul unei păduri de unde se vede muntele unde e palatul Ileanei. Tovarășii lui Făt Frumos s'au așezat în jurul unui foc și povestesc și glumesc după cină. Ce e mai frumos pe lume? îi întreabă Aghiută.

— Mai frumoasă e dragostea!

— Mai frumos e cântecul!

— Mai frumoasă e vitejia!

— Mai frumoasă e poezia, poezia noastră românească!

Nikita Maccdonshi

Primăvara

*Un soare cald topește azi veștmântul
Pământul, de iarnă dăruiț,
Când nemiloasa toamnă i-a răpit
Tot murmurul izvoarelor, iar vântul,
Un sol al ei, franzișu-a risipit.*

*Râd ramurile goale către soare,
Iar giulgiul alb se rupe în bucăți.
Noi am sosit acum ca'n alte dăți
Și fericită tu văzând o floare,
Zâmbind duios cu mâna mi-o arăți.*

*O! rupe-o, rupe-o și la piept o pune.
E prima floare care ne-o văzut
Și, primii după timpul lung și mult
Noi prevestim pădurii vremuri bune,
În amintirea primului sărut!*

F. Voicu

Saint-Beuve și doamna Hugo

Prietenia lui Victor Hugo cu marele critic e destul de cunoscută în istoria literară și scrierile lor dintre 1829-1834, publicate în 1896, cuprind minunate frumuseți morale și artistice. Dar un anume capitol din această prietenie considerat de contemporani ca o indiscreție biografică, datorită publicației „Corespondenții inedite a lui Saint-Beuve de Juste Olivier; „Le livre d'amour” a criticului cu comentarii de Michaut și „Saint-Beuve, son esprit, ses idées, ses moeurs” în două volume de L. Sechel, a dat prilej lui Emile Faguet să scrie trei studii istoriografice asupra dragostei dintre doamna Hugo și Saint-Beuve, studii remite mai târziu în volumul „Amours d'hommes de lettres”. Din lectura acestor studii schițăm și noi pentru cititorii interesați, nașterea dragostei, evoluția și stingerea ei.

Prietenia celor doi oameni mari ai epocii a început din anul 1827 când Saint-Beuve făcu o critică favorabilă poemului dramatic „Cromwell” al tânărului poet Victor Hugo. Criticul, care pe atunci compunea versuri și scria și romane, adus în casa noului și bunului său prieten e „sedus” după expresia lui de Adela, soția lui Hugo. Victor, ca orice poet ocupat prea mult cu muzele și piesele lui dramatice, nici nu bănuie că puțin patima care se deslănțuie, atâtată de cochetăria soției, în pieptul prietenului său. Iar când acesta pleacă într-o călătorie în provincie iată ce-i scrie:

„Luasem acea dulce obișnuință de a te vedea întotdeauna... Absența ta îmi lasă un mare gol. Imi depopulează aproape Notre-Dame-des-Champs. Cele două scrisori ale tale au venit, frumoase și bune cum sunt, să ne dea câteceva din viața ta, din înalta ta vonversație, din poezia sufletului și din spiritul tău...”

Doamna Hugo iubește deasemenea pe Saint-Beuve, plictisită de veșnica muncă a soțului său e care i iubise dela șaisprezece la nouăsprezece ani și îl luă în căsătorie la douăzeci. Adela Hugo avea pe atunci douăzeci și șapte de ani. Saint-Beuve douăzeci și trei și în dragostea aceasta căuta soția scriitorului, înamorat după glorie, patima și afecția bărbatului. Dar criticul se păzește, cu toată dragostea care o avea pentru „singura lui cucerire” și de care s'a mirat toată viața, și în anul următor pleacă timp de șase luni din Paris în care timp publică „Les consolations” versuri inspirate de Adela Hugo. Victor, curat de orice îndoială omenească, îl cheamă înapoi și îl dojenește în timp ce Adela ghicește în versurile „Consolațiilor” dorințele iubitei. Dar în 1830 Saint-Beuve e primit rece de doamna Hugo, care născuse tocmai atunci o copilă, și de la această dată își întrerupse vizitele în casa prietenului său.

Acesta, după numeroase scrisori pline de căldură unde îl cheamă în numele celei mai sfinte prietenii, îl vizită odată acasă la el și îi smulse mărturisirea; „e mai bine să nu mai văd pe doamna Hugo căci mi-e teamă să nu mă îndrăgostesc de dânsa”, după care poetul a răs cu poftă. Dar deatunci Hugo începe să bătuiască legăturile; cu toate acestea îl cheamă în casă (8 Decembrie) și la tăcerea încăpățanată a lui Saint-Beuve îi scrie în 24 Decembrie: „1830 a trecut. Vino la noi la masă”.

De data aceasta criticul cedează stăruințelor lui Hugo și revine la Paris unde în cursul aceluiași an devine amantul doamnei Hugo. Din dragostea aceasta a rămas „Le livre d'amour” care are într'ânsa multe exagerații însă și nu poate servi prea bine istoricului ei. De fapt, a și fost multă vreme nesiguranță între istoricii literari dacă dragostea criticului a rămas sau nu la sentimentalism: confesiunile și scrisorile către prietenii negau aceasta și mai ales caetul său intim unde afirmă „singurul său succes: Adela”.

Întâlnirile erau desigur fără știrea lui Victor Hugo care cunoaște din tot episodul acesta numai intențiile și care prin 1833 fiind înamorat de Juliette Drouet, nu lua seama la toate amănuntele vieții. În Martie 1834 se apropie ruptura finală între cei doi amici și iată cu ce prilej: În articolul „Mirabeau” al lui Saint-Beuve se analizează numai cu jumătate din cuvenitele elogi lucrarea cu același nume a lui Hugo. Acesta se plânge prietenului său de nedreptatea criticii și se vede că răspunsul n'a intrapat scuze căci iată ce îi scrie Hugo în două Aprilie:

„Sunt atâtea uri și atâtea persecuțiuni lașe de împărțit astăzi cu mine încât eu înțeleg foarte bine că chiar și prietenii cele mai legate se desfac. Adio deci, amicul meu: să în-

mormântăm fiecare în partea noastră ce e mort în tine și ceea ce scrierimea ta a omorât în mine. V”.

Din acest an începu și declinul pasiunii celor doi amănți. Sainte-Beuve devine melancolic și cauza e vădită căci el iubea încă pe doamna Hugo. În anul următor făcură împreună o călătorie la Nantes în care criticul declară că „compuse versuri mai mult ca niciodată”. În Noiembrie 1835 o agravare a rupturii Hugo-Sainte-Beuve interveni în urma unei critici publicate în „Revue de Deux Mondes” (dușmană scrierilor lui Hugo) asupra volumului „Les chants du Crépuscule”. În 1836, Sainte-Beuve își dă seama că nu mai e iubit și scrie nuvela „Madame de Pontivy” în care caută să ațâțe dragostea în inima amantei sale. Dar rezultatul e nul: cei șapte ani de iubire platonice, mai apoi pătimășă, intensitatea pasiunii, caracterul plătitor și absorbit de cărți al lui Sainte-Beuve, gelozia pentru soțul ei, amantul domnișoarei Drouet, au contribuit cu toate ca nașterea mrei noi dragoste pentru amant să nu mai fie posibilă.

În acest an ruptura legăturii a fost totală și nu s'a mai revenit asupra ei. Sainte-Beuve a mai plâns câteva timp chipul frumos și pătimăș al soției a relui Hugo, apoi uită absorbit cu totul de „Istoria Port-Royalului” și mai târziu de alte dragoste pe care le vom povesti într'un articol viitor.

S. N.

Toți abo ații revistelor „UNIVERSUL LITERAR”, „VESELIA” și „ZIARUL ȘTIINTELOR” participă la

MARILE PREMII

pe care Ziarul „UNIVERSUL” le oferă cititorilor săi.

Insemnări

Iată câteva amănunte asupra morții lui Tolstoi, povestită în volumul de amintiri al fiului său Alexei și intitulat „La vérité sur mon père” care pot interesa pe spiritiștii.

„Citez după un fragment tradus în românește:

„Cred în coincidențe, dar nu în minuni. „Totuși trei femei, care veneau în contact cu tata au simțit lucruri cu adevărat extraordinare în timpul zilelor și sezonilor cari au precedat moartea sa. Mama, sora mea Tatia, și mătușa Maria, au auzit lecturi în pereți, pași pe culoare, bătaii în ușă înaltă, etc. Eu însuși mi în vis, îl vedeam pe tata într'o stare teribilă. Il vedeam trântit la pământ, cu barba în norei, multimea călându-l în picioare și dându-i lovituri în față. A fost cel mai teribil coșmar pe care l-am avut vreodată.

Visul acesta grozav s'a realizat într'un chip simbolic în Rusia. Multimea popoului rus a tăvălit în norei gloria și opera lui Tolstoi”.

Un fapt interesant și ciudat, s'a petrecut cu cardinalul Galloni când era pe patul de moarte din pricina unei angine acute. Văzându-l că și că duhul servitorii s'au apropiat să-l jefuiască și atunci o maimuță pe care bătrânul o iubiise și o îngrijise mult, îi luă repede benctă de cardinal depe masă, trase sabia și se repezi spre tâlhari. Tâlhoul se vede că a fost foarte haznă, căci Galloni a fost apucat de un râs atât de zăcător încât i se sparse abcesul din gât și scăpă cu viață.

Vă închipuiți tratul maimuții și gloria cardinalului.

Chinezii cunosc însemnarea exactă a sunetelor încă de acum patru mii cincisute de ani și iată ce spune legenda în această privință. Împăratul domind ca să fișeze odată pentru todeauna scara muzicală însărcină pe un sfetnic să alăstea cu aceasta. Sfetnicul urcă pe un munte și acolo scobind și curățind o tulpină de bambus suflă în ea și scoase un sunet pe care îl statornici ca nouă și totodată ca prima notă din gamă. În fața lui cântară atunci o pereche de porumbei; soțul șase sunete și soția încă șase. Sfetnicul observând că cele douăsprezece sunete se imbină și formează tocmai restul gamei, tăie douăsprezece tulpini de bambus și le potrive în așa fel la lungime în cât suflând prin ele să scoată sunetele asemănătoare perechii de porumbei.

Împăratul rămase tare mulțumit de această împărțală și de atunci notația muzicală nu s'a mai schimbat în Imperiul Cerului.

FLATELIA

Mărci noi apărute

Germania: a apărut o serie frumoasă executată de binefacere. Mărcile sunt imprimate pe hârtie cu filigrană B. Valorile în număr de 4, sunt: 5+15 pfenigi, verde; 10+30 pfenigi, roșie; 20+60 pfenigi, albastră; 50+1,50 marcă, brun.

România: au apărut două noi taxe de plată de 3 și de 6 lei, negru pe verde.

Danzig. — Noua serie de mărci a fost surșarjată cu surșarjal: *Dienstmarke*.

Informațiuni filatelic

Comitetul expoziției filatelice din Bruxelles a editat un afiș din cele mai interesante și mai bine executate.

Subiectul afișului e: o tânără frumoasă, îmbrăcată după moda din 1849, citește o scrisoare timbrată cu o marcă din acel timp. Sus pe afiș se scrie: 75 ani dela apariția primelor mărci în Belgia.

Marchizul Ponticelli din Florența, a cumpărat o frumoasă colecțiune de mărci, cuprinzând toate continentele afară de Europa, pentru suma de 200 mii lire (aproape două milioane lei).

În Lituania a apărut o serie de mărci în beneficiul văduvelor de războiu.

C. A. Orășlanu
Str. General Lahovari, 113

Citiți ziarul

Științelor și Călătoriilor
Care apare în fiecare Marți

Mamă și amantă

ROMAN DE LOUIS ULBACH

25

— N'ai grijă. Am să-ți las vreme destulă să te gândești la o nouă achiziție — răspuse Filip râzând, dar în același timp roșind.

— Cu atât mai rău! Am călătorit cu o pereche care de sigur pleca pentru călătoria de nuntă. Asta m'a făcut gelos. E drept că așa fi vrut să deraleză trenul ca să am pretextul de a aduce aci la mine acea tânără pereche. Ah! am să scriu d-voei de Gremilly și să cer puțin, căci ar fi putut să se ocupe de adăcerea asta; dar cucoanele astor dela Paris sunt foarte egoiste și nu vor să-și piardă ca-valorii!

Filip găsea ciudat că mama lui îi vorbea de căsătorie chiar în clipa întoarcerii dela Paris.

Înainte de prânz, proprietara se încredinșă că totul era în regulă, că nimic nu se întâmplase într'o zi de absență și prânzi cu mare poftă.

Bună masă, luă de braț pe Filip și mense cu el să se plimbe prin grădina.

— Dacă ai fi fost la Paris — începu ea după câțiva pași într'o aleie umbrită — întârziam acolo o săptămână sau două. Am băgat de seamă cu prilejul acesta, numai privind magazinele; că m'am pământ de tot aci. Nu vreau să mă bătrânesc mai repede decât trebuie și să sperii pe noră-mea, dacă va fi să am una pe curând.

Simți mișcând brațul lui Filip sub al ei.

— Mamă dragă, ai devenit zeflemistă, adică parisiiană.

— De ce?... pentru că mă gândesc că sunt destul de tânără încă spre a fi o mamă mare activă și că totuși nu sunt destul de tânără ea să mă mereu dădaca unui băiat care trebuie să înceapă să se deprindă a fi un bărbat serios?

Filip luă mâna mamei sale și o duse la buze.

— Nu te teme, sunt încă mititel.

Ea îl măsura de sus până jos:

— Ești un colos. Ești tocmăi eopt pentru îndârnică, pentru datorie. Dacă la înapoierea te la Paris, nu-ți găsești o navastă așa cum o'ntoclag eu, o fată bună și frumoasă, o blondă, obicinută cu munca, blândă ca să se potrivească capriciilor mele; dau un anunț, la mica publicitate și când voi găsi pe calea asta ceea ce-ți trebuie, atunci să faci bine să m'ascuți.

— De ce ca acela la cari te gândești tu, nu răspund la amuzării și nu se lasă să fie anunțate.

— Foarte bine, dar atunci găsește-le tu însuși.

Apoi, după o clipă de tăcere:

— E cam mult de când n'am mai scris vechei mele prietene Jeanne. Vreau să-i dau o lecție, ca la rândul ei să-ți-o dea și ea ție. Pe dânsa cred că-i s'o ascuți mai bine.

— Asta să n'o faci mamă! — protestă Filip, desprinzându-și brațul.

— Nu cumva îți închipui că d-na de Gremilly părăsește atâta ură căsătoriei, încât să n'o îngăduie la alții?

— Nu, nu cred asta.

— Bănuești atunci că nu te iubește?

Filip se uită la mă-sa mirat, aproape îngrozit.

Ea însă insistă să aibă un răspuns.

— Ai aerul că te îndoiești de afecția ei...

— De loc, nu mă îndoiesc!

— Ei bine, Jeanne îți va dovedi prietenia ei însurându-te. Dacă ne stai împotriva, mă faci să crez, ștregarule, că ai o legătură inavuilabilă și greu de desfăcut.

Filip tăcea, mergând gânditor pe o alee de tei. Nu mai îndrăznea să protesteze și mama sa se ferea să-l trezească din atitudinea lui malancolică. Mărturisindu-i dorința de a scrie d-nei de Gremilly știa bine că are să-l nemulțumească, că are să-l aducă pe nesimțite la idea de a intra în luptă împotriva Jeannei și se buclă că-l provoacă și că-i procură nemulțumini. Adevăratele mume au cruzimile lor. E cochetăria feminină a iubirii lor.

Pretextând că are de luat unele dispozițiuni gospodărești, plecă brusc lăsându-l în grădina Filip vru să meargă și el.

— Nu, nu, îi zise ea depărtându-se, gândește-te la ce ți-am spus. N'am nevoie de o cărjă a bătrâneții. Ah! dacă ai fi avut o fată! M'ar fi așteptat în odăra mea și ai fi bine cuvântat-o înainte de a mă culca, în fiece care seară.

Câte-va hazuri

— Cum, papa iar se fabrică tunuri? Eu credeam că nu se mai ține decât conferințe.
— Da, tunurile sunt pentru conferințe cu proiectuni.

— Sunt necăjit! Caut un casier!
— Par'că ieri găsești unul!
— Păi tocmai pe acela îl caut.....

Filip rămase încă mult acolo sub mângălearea acestei calde și frumoase seri de vară, plină pentru el de mișcări nedeslușite. Iubișea mamei lui îi pătrundea dulce în suflet.

Înainte de a se culca scrisese prietenului său George Moncamp. Nu-i cerea povești; așa fuseseră înțeleși; îl ruga numai să-i dea știri despre d-na de Gremilly și despre nepoata ei, cerându-i cu insistență să nu-i ascundă nimic.

George Moncamp îi răspunse:

„Auzi dragă, n'am așteptat scrisoarea ta, ea să mă prezint de mai multe ori la d-na de Gremilly. Câte-va zile am găsit ușa închisă. Nu primea. Acum ușa s'a deschis, dar zina de recepții s'a șters din calendar. Vara a înprășițat prietenii și pe semne veneam la orele de plimbare căci mi se răspundea că stăpânii te-au găsit, dar tocmai pe când eram gata să depun a patra sau a cincea carte de vizită, o trăsură s'a oprit la scară și d-na de Gremilly cu d-ra Louise dându-se jos, m'au silit cu o grănie desăvârșită să intru. Îți voi spune sincer, poți fi liniștit, aci nu se turbură nimic de absența ta. D-na de Gremilly n'ea interesat cea dintâi de tine și s'a interesat de zina înapoierii tale. Față de nepoata-sa (inteleptă înscunătățată acestui amănunt) s'a explicat asupra chestiunii misiunii tale la Haiti. În vremea aceasta, d-ra Louise surădea mătușii gândind că aprobă ceea ce spunea. Dacă n'aș fi confidentul tău, dacă n'aș ști ceia ce s'a petrecut deunăzi seară în seră, aș putea să jur că nu mai e pentru tine în casa aceasta de elită, decât o mare și sinceră amicitie.

Unde ascundeau ceva? Se temeau să nu le spionez? Voiau să mă deçoace? Erau înțeleși?... Au fost de nepătruns și totuși de o sinceritate care mă uimea.

Amicul meu, amicul meu drag, aceste două femei sunt sublime!

© elipă am crezut că am să pot prinde un

fir luminos: d-na de Gremilly s'a scuzat că a închis ușa prietenilor celor mai buni. „Louise m'a spus ea — a avut friguri câte-va zile și eu însumi eram obosită. Acum însă Louise e vindecată și eu odihnită. Poate să ne ducem zilele acestea la Trouville”. M'am uitat la Louise, surădea mătușii sale. Am crezut că observ atunci o paloare pe obraji ei, dar palorca aceasta era fără îndoială o iluzie a curiozității mele înșelate.

Iată, scumpule, raportul exact pe care mi l'ceri. Mă abțin dela orice comentariu. La drept vorbind, ce să comentezi? Sunt și azi (fără să știu nimic din ceia ce a putut să se petreacă între mătușă și nepoată) de acelaș părere care am avut-o la început. Ceia ce ți se ascunde, n'are nimic îngrijitor pentru tine. Furtuna poate să agite apele cele mai liniștite și mai limpezi, dar nu le turbură multă vreme. Adu-ți aminte euro, după furtună, vedeam totdeauna adâncimea albastră a lacului Lemán.

Când te înapoiezi? Dacă aș fi aflat știri preaste ți le aduceam eu însumi acolo. Să nu cumva să le bănuiești și pe acestea, căci dacă ai putea crede că n'am văzut bine, atunci nu-ți rămâne decât să vii singur să vezi cum stau lucrurile. Dacă aci se ascunde vre-o suferință, îți doresc să suferi și tu în chipul acesta. N'ai să ai atunci nevoie de consolare și m'ai face

să te iubesc de zece ori mai mult, de s'ar putea.

Al tău
George Moncamp”.

Scrisoarea aceasta a lui George nu prea mulțumi pe Filip.

Intenția lui George, acest tânăr diplomat din instinct, mult mai fin decât diplomatul de profesie d. Brazier, poate că nici nu era de altfel ca să-l mulțumească pe Filip. Acesta nu văzu limpede în toată scrisoarea decât un fapt, acela că Louise, după însuși mărturisirea d-nei de Gremilly fusese bolnavă, că prietenul lui o găsisse cu o rămășiță de paloare în obraz și că Jeanne avea un aspect liniștit și triumfător.

(Va urma)

NOUILE PREMII FILATELICE
ALE
UNIVERSULUI LITERAR
— Pe luna Aprilie 1924 —
CUPON No. 1.

VIZITAȚI
Cinema „VLAICU”
RULEAZA:
Filmele cele mai frumoase și instructive